

Презентация **Тұлғаның әлеуметтік жетілуі.**

Орындағандар: Жолдасбай А., Ұлғара А.

Оқу тобы: 103-22

Қабылдыңан: Естаева Ә.

Жоспар

1. Жеке тұлға туралы түсінік.
2. Жеке тұлға дамуы туралы теориялар
3. Жеке тұлға дамуына әсер ететін факторлар.
4. Жеке тұлға дамуындағы іс-әрекет пен қарым-қатынастың алатын орны.

Индивид - биологиялық тіршілік иесі, барлық адамдар тумысынан индивид болып табылады.

Тұлға - өзіне биологиялық және әлеуметтік қасиеттер мен сапаларды меңгерген адам.

Даралық - бір адамды басқа адамнан ерекше көрсетіп тұратын интеллектуалдық, еріктік, моральдық, әлеуметтік және тағы басқа қасиеттерінің жиынтығы.

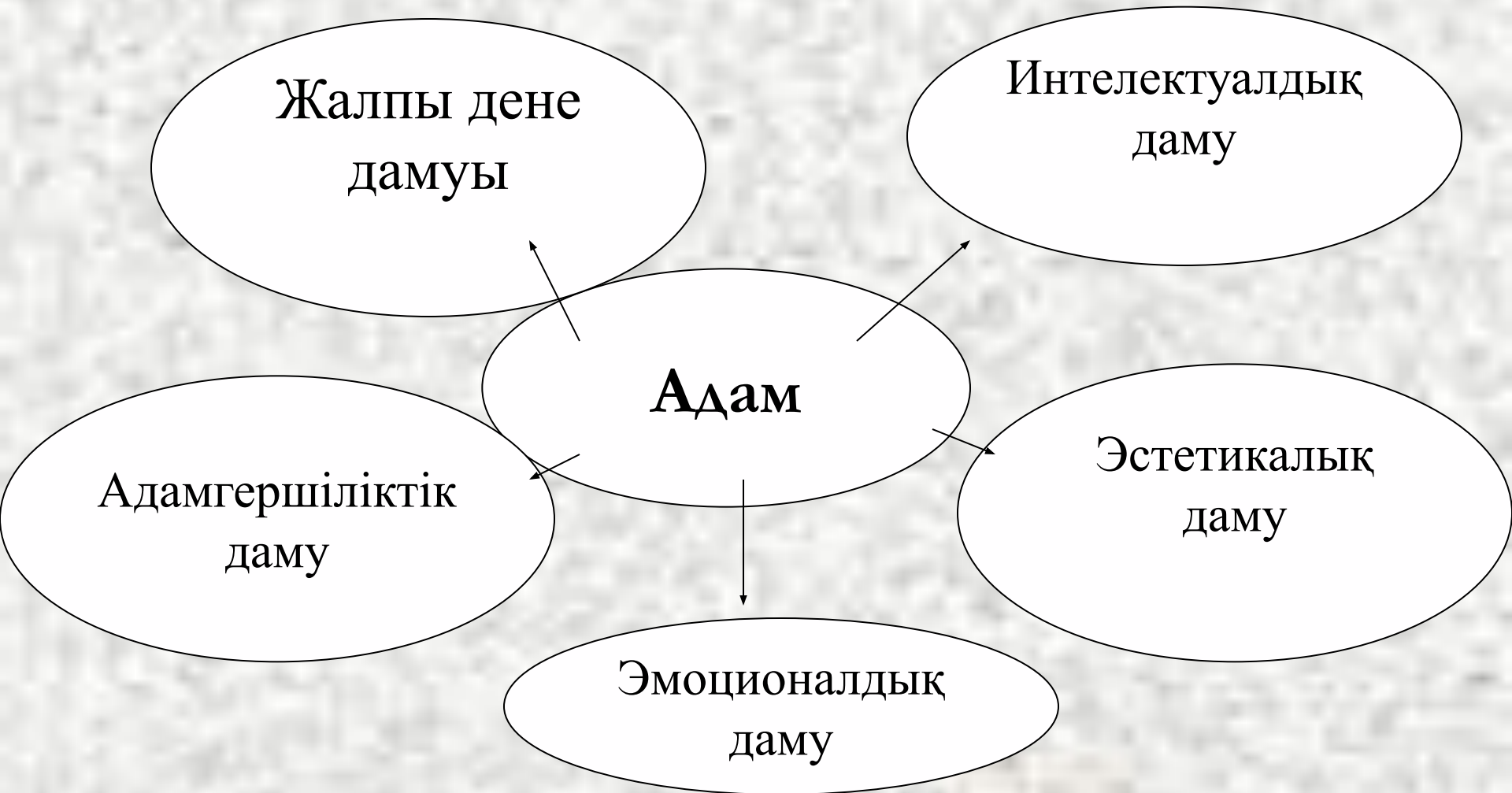
Тұлғаның қалыптасуы – барлық факторлардың (экологиялық, экономикалық, әлеуметтік, биологиялық және т.б.) әсерінен индивидтің тұлғаға айналу процесі.

Тұлғаның дамуы - адамның ағзасындағы сандық және сапалық өлшемдердің өзгеру процесі.

Тұлғаның тәрбиеленуі -тұлғаның аға ұрпақтың әлеуметтік тәжірибелерін меңгеру процесі.

Адам даму субъектісі ретінде

Тұлға дамуының қозғаушы күштері

ТҮЛҒАНЫҢ ДАМУЫ ТУРАЛЫ ТЕОРИЯЛАР

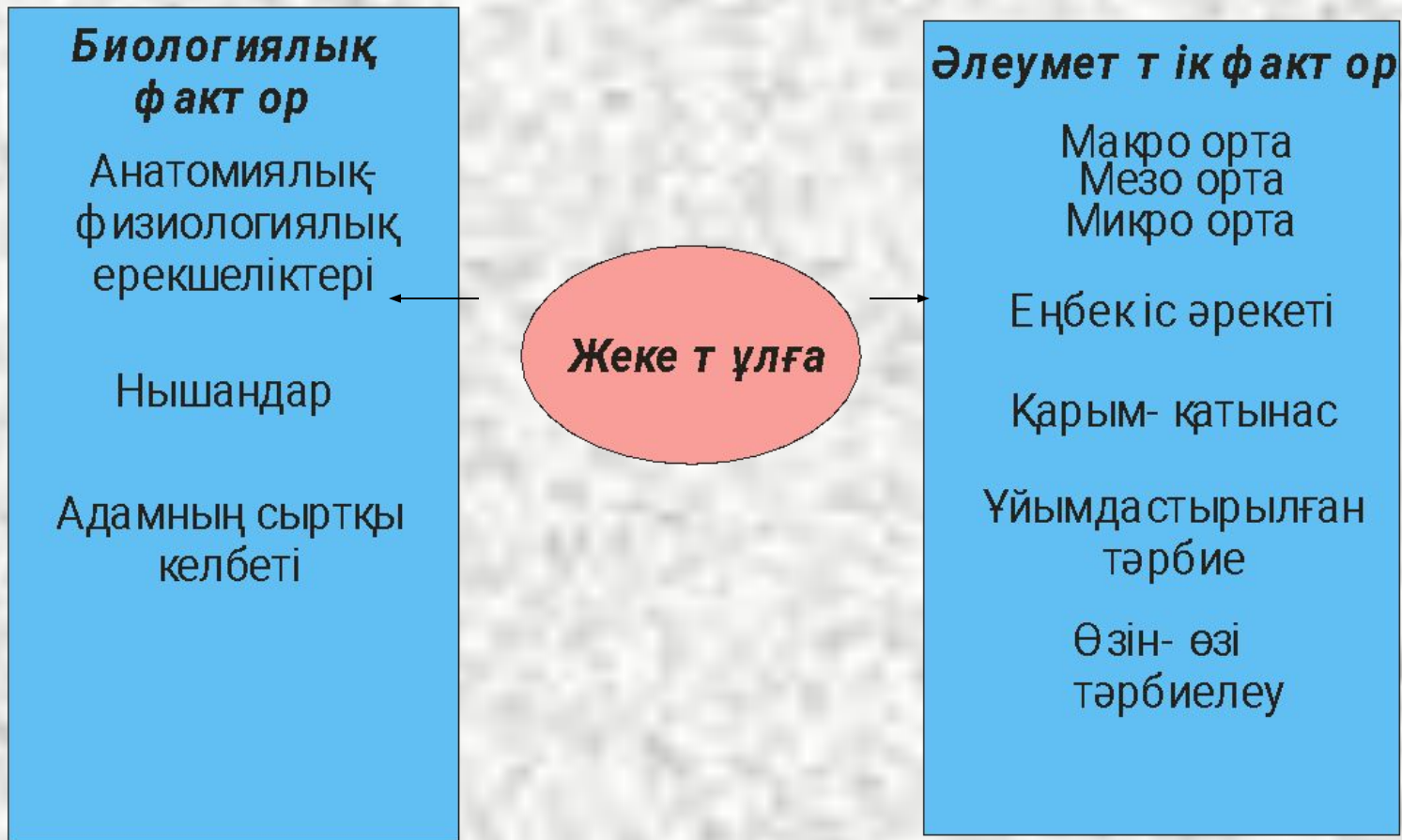
Биологизаторлық теория - адам ол биологиялық тіршілік иесі. Тұлғаның рухани қасиеттері табиғи негізде қалыптасады, даму және мінез-құлық туа біткен қажеттілік. Қажеттілік пен қызығушылық инстинкттермен, сыртқы талаптармен анықталады. Тәрбие табиғи дамуды жылдамдатады немесе тежейді.

Әлеуметтік теория - Адам биологиялық тіршілік иесі ретінде дүниеге келеді, бірақ өмір сүру барысында ортаның әсерінен әлеуметтенеді. Тұлға қалыптасуында негізгі фактор - әлеуметтік фактор. Тәрбие ортаның ықпалын реттеуге бағытталады.

Биоәлеуметтік теория - адам биологиялық және әлеуметтік тіршілік иесі: психикалық процестер (қабылдау, ойлау, сезіну және т.б.) биологиялық сипатқа ие, ал бағыттылық қабілеттіліктер объективті және арнайы ұйымдастырылған әлеуметтік орта әсеріне байланысты. Бұл көзқарас өзін-өзі тәрбиелеу мен іс-әрекеттің ролінің маңызын төмендетеді.

Адамның жеке тұлға болып қалыптасуына әсер ететін факторлар

ОРТАНЫҢ ТҮЛҒА ДАМУЫНА ӘСЕРІ

ТҰҚЫМҚАЛАУШЫЛЫҚТЫҢ ТҮЛҒА ДАМУЫНА ӘСЕРІ

Тұқымқуалаушылық - ата-анадан ген арқылы берілетін физиологиялық дене ерекшеліктері және белгілі бір нышандар.

Тұқымқуалаушылық

```
graph TD; A[Тұқымқуалаушылық] --> B[Дене ерекшеліктері:]; A --> C[Физиологиялық ерекшеліктері:]; A --> D[Белгілі бір әрекетке бейімділікті айқындайтын нышандар];
```

Дене ерекшеліктері:

- сыртқы нәсілдік белгі;
- тері, шашы және көзінің түсі;
- бет әлпеті.

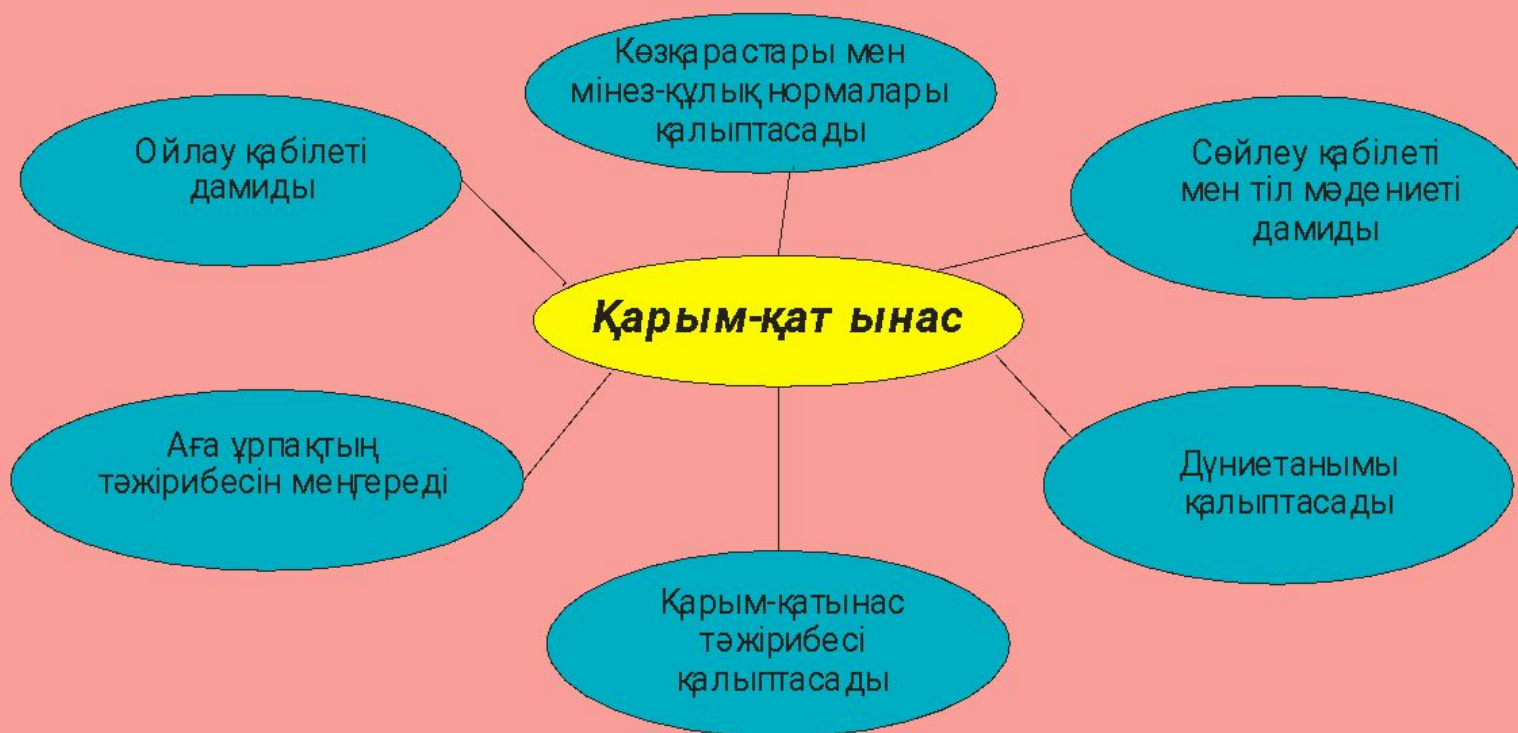
Физиологиялық ерекшеліктері:

- қан тобы мен резус-фактор;
- зат алмасу формалары;
- ағзада ақуыз үйлесімділігі.

Белгілі бір әрекетке бейімділікті айқындайтын нышандар

ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСТЫҢ ТҮЛҒА ДАМУЫНДАҒЫ ОРНЫ

Қарым-қатынас - екі немесе бірнеше адамның арасындағы өзара әрекеттесу, оның барысында ақпарат алмасу жүреді.

ІС-ӘРЕКЕТТІҢ ТҮЛҒА ДАМУЫНДАҒЫ ОРНЫ

ІС-ӘРЕКЕТ НЕГІЗІНДЕ:

- адам өмірінің материалдық жағдайын жасауды қамтамасыз етеді, адамның табиғи қажеттіліктерін қанағаттандырады;
- адамның рухани әлемінің дамуының факторына айналады, оның мәдени қажеттіліктерін іске асырудың жағдайы мен формасы болып табылады;
- адамның өз мүмкіншілігін іске асырудың, өмірлік мақсатқа жетудің сферасы болып табылады;
- адамға қоғамдық қатынастар жүйесінде өзін-өзі дамытуға жағдай жасайды;
- қоршаған әлемді тануды және өзгертуді қамтамасыз етеді.